

Büyük Davaların Çilesi

{وَكَايْنٍ مِّنْ نَّبِيٍّ قَاتَلَ مَعَهُ رِبِّيُونَ كَثِيرٌ فَمَا وَهَنُوا لِمَا أَصَابَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
(Âl-i İmrân;146) وما ضعفوا وما استكانوا والله يحب الصَّابِرِينَ }

Muhterem Müslümanlar! Hutbemiz, **Büyük Davaların Çilesi** hakkındadır.

Peygamberlerin ve sâdik takipçilerinin hayatlarına baktığımızda, davalarının herkes tarafından gerektiği ölçüde idrak edilemediğini, temsilcilerinin yeterince anlayamadığını görürüz.

Hz. İsa Aleyhisselam'ın kendi döneminde yeterince hüsn-ü kabul gördüğü söylenemez. O yüce insanın evi –yüz bin defa haşa ve kellâ- âdetâ bir eşkıya evi gibi Roma askerleri tarafından basılmıştır. Evi basıldığı zamanda, kollarını makas gibi açıp, **“Durun, yapmayın!”** diyecek on tane mert insan çıkmamıştır. Hz. İsa aralarından alındıktan sonra, ancak insanlar onun kıymetini takdir etmeye başlamış, büyük kalabalıklar hâlinde arkasından koşmuşlardır. Onun dininin, devletler tarafından resmi din olarak tanınması ise **birkaç yüz yıl sonra** gerçekleşmiştir.

Efendimizin de hayatına bakacak olursak, peygamberlik yıllarının başlarında, onun nasıl bir yalnızlığa terk edildiğini görürüz. Mekkeli müşriklerin yıllar boyu O'na, küçümseyici bir ifade olan **“Ebû Talib'in yetimi”** gözüyle bakmaları, yakınında olmalarına rağmen hakikatleri görmelerine engel olmuştur.

İnsan hayalen, tarihin sayfaları arasında gezinirken, bu tür vefasızlık örnekleri karşısında farklı sorgulamalara girebilir ve **“Neden falan zat büyüklüğüne yakışır şekilde bilinemedi? Etrafında yer alan insanlar sahip çıkma görevini hakkıyla yerine**

getiremedi?" diyebilir. Ama gerçek odur ki, bu imtihan dünyasında, **bu tarihî sorumluluğa sahip çıkmak, herkese nasip olmamıştır.**

Günümüze doğru geldiğimizde, peygamber yolunda giden, Hz. Bediüzzaman'ın da çağdaşlarınca yeterince tanındığı ve desteklendiği söylenemez. İlim irfan, din diyanet camiasından ya da Darülfünûn veya Medresetü'l-vaizin gibi eğitim kurumlarından mezun olanlar, insanlığın imanında başka bir derdi olmayan O zata sahip çıkmış olsalardı, ortaya koyduğu hizmetlerin tesiri çok daha büyük olurdu. Şayet onlar, **O zata** ortaya koyduğu cevher hazinesine karşı kamu vicdanını uyarsalardı, büyük inkişafalara vesile olabilirdi.

Elbette bütün bunlara rağmen; sayıları çok fazla olmasa da, bir havari gibi **O zata** ölesiye sahip çıkan, hapishaneleri bir Cennet köşesi gibi kabullenen insanları unutmamak gerekir. Demek ki çağdaşları tarafından tanınmama, **pek çok büyük dava, büyük düşünce** ve bunların **temsilcilerinin ortak kaderi** olmuştur. Bunların bazıları hiç tanınmamış, bazıları da tanınması gerektiği ölçüde tanınmamışlardır.

Ayrı bir nokta da şudur: Bazı büyük zatların, binlerce seveni olmuştur. Fakat önemli olan, **bu sevgi ve bağlılığı mantıkî alâka ve irtibatla sağlamlaştırmak** ve altını doldurmaktır. Bu yapılabildiği takdirde **sevgi ve alâka da devamlı olur.** Misallerle meselemizi biraz daha açacak olursak; biz, Allah'ın sevilmesi gerektiğini söylüyor, pek çok vesileyle de bu sevgiyi ifade ediyoruz. Fakat burada asıl önemli olan, Allah'ın, esmâ-i hüsnâsıyla, güzel isimleriyle ve bunların varlık âlemindeki tecellileriyle bilinçli bir şekilde bilinip tanınmasıdır. Çünkü çok basit seviyedeki dini bilgilere dayalı olan bir alâka ve sevgi,

ufkun genişlemeye başladığı daha sonraki dönemlerde yeterli olmayabilir.

Aynı durumu Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) hakkında da düşünebiliriz. Yaşadığı dönemde önde gelen sahabe, Allah Rasulü'nün getirdiği mesajla, bu mesajın ifade ettiği mânâyla O'nu tanıdıkları ve sevdikleri için **ömürlerini O'nun yoluna adanmış ve bütün zorluklara katlanmışlardır**. Onlar, duygu ve düşüncelerini öyle kökleştirmişlerdir ki çok büyük hâdiseler karşısında dahi en küçük bir sarsıntı yaşamamışlardır. Fakat O'na duydukları alâkayı sadece duygusal seviyede götüren, **aslında O'nun mesajını hakkıyla idrak edemeyen kişiler, irtidat hâdiselerinde devrilip gitmişlerdir**.

Aziz Müslümanlar!

Önemli olan mesele, büyük zatlara karşı duyulan alâka ve irtibatı böyle bilinçli bir zemine oturtabilmektir. Yoksa altı boş duygusal bağlılıklar uzun soluklu olmayabilir. Söz konusu zatlar fikirleriyle, eserleriyle ve yüksek ufuklarıyla tanınabilirlerse, onlara karşı duyulan irtibat da sürekli hâle gelecektir. Bu irtibatın akıl ve mantık yörüngeli götürülmesi sevgiyi azaltmayacak, bilakis artıracaktır.

Konunun bir de, başta peygamberler olmak üzere dava sahibi büyük zatlara bakan tarafı vardır. Onların hiçbirisi bu konuda bir beklenti içinde olmamış, hakkıyla tanınıp bilinemediklerinden şahısları adına şikâyetle bulunmamış, kıymetlerinin takdir edilemediği gerekçesiyle kimseye küsmemişlerdir. Onlar bunlarla uğraşmak yerine **kendi vazife ve misyonlarına yoğunlaşmışlardır**. Onların bu tavrı, bizim için de örnek olmalıdır.

Hutbemizin başında okuduğumuz ayette “Nice peygamberler gelip geçti ki onlarla beraber, kendisini Allah’a

adamış birçok rabbanîler savaştı. Onlar, Allah yolunda başlarına gelen zorluklar sebebiyle asla yılmadılar, Zayıflık göstermediler, düşmanlarına boyun da eğmediler. Allah böyle sabırlı insanları sever” (*Âl-i İmrân;146*) buyrulmaktadır.

Bizlerde, küskünlüğe, dargınlığa düşmeyerek, Allah yolundaki hizmetlerimize hız kesmeden sabırla devam etmeliyiz. Ne var ki **kibir, inat, haset, önyargı gibi** manevî hastalıklara yakalanmış bazı insanların, yapılan güzel işlerin karşısında yer aldığı ve hatta bunları engellemeye, çarpıtmaya çalıştığı da bir gerçektir. Bütün bunların yanında bilgisizliğin sebep olduğu bir tavır alma da söz konusu da olabilir. Çünkü insan, bilmediğinin düşmanıdır.

Olan biten bu hâdiseleri görmezden gelmek ve bunlar karşısında üzülmemek elde değil. Bazen şeytan sağdan sokularak kadrimizin bilinmediği noktada bize telkinde bulunabilir ve karşımızda duran kalabalıkları da farklı bir surette nazarımıza arz edebilir. Dolayısıyla biz de yapılan hizmetler karşısında kendi insanımızdan tam bir teveccüh görememiş olmanın verdiği kırgın hissiyatla onlarla ilgili farklı değerlendirmelere gidebilir, “Bunlar, niye dünya çapında önemli bir projeyi gerçekleştirme peşinde koşan adanmışları görmüyorlar?” diyebilir; muhataplarımızı suçlayabilir, küskünlük, dargınlık gösterebiliriz. İşte çoğu zaman elimizde olmadan hayalimize, tasavvurlarımıza ve zihnimize takılan bu tür düşünceleri hemen irademizle baskı altına almasını bilmeli, “**Ebû Hanifelerin, Ahmed İbn Hanbellerin, İmam Gazzâlîlerin, İmam Rabbanîlerin, Bediüzzamanların kadr u kıymetinin bilinmediği bir yerde biz kim oluyoruz ki!**” diyebilmeliyiz. İnsanların bizden yüz çevirmesini, karşımıza geçmesini kendi eksik ve kusurlarımıza, hata ve günahlarımıza bağlayabilmeliyiz.

Ya da şöyle demeliyiz: “İhtimal biz, inandığımız değerleri ve yürüdüğümüz yolu onlara anlatacak **doğru üslubu yakalayamadık** veya seviyemiz bunları anlatmaya yetmedi. Bu sebeple başarısızlıkları ve olumsuzlukları yıkacak birilerini arama yerine, bunlarda kendi rolümüzü araştırmalıyız.

Kısacası, maruz kaldığımız vefasızlıklara makul birer izah bulmalı, onların iç dünyamızı kirletmelerine izin vermemeliyiz. **Biz, yaptığımız hizmetleri birilerinin bilmesi, görmesi ve takdir etmesi için yapmıyoruz; sadece Allah rızası için yapıyoruz ve yapmalıyız.** O bildikten ve razı olduktan sonra başkaları bilse ne olur, bilmese ne olur! Diyebilmeliyiz.

Bize düşen vazife, şu geçici dünya hayatında üzerimize terettüp eden vazife ve sorumluluklarımızı hakkıyla yerine getirebilmek, bunların mükafatını da sadece Allah’tan beklemektir. Kadrimizin bilinip bilinmemesinin hiçbir önemi yoktur. **Biz işimizi Kur’ân ve Sünnet’in ruhuna uygun yaptıktan sonra** bütün dünya karşımızda olsa dahi **Allah mükafatımızı verecektir.** Eğer yapılan hizmetler insanların teveccühüne mazhar olursa, bu durumda da **bunu Allah’tan gelmiş büyük bir lütuf ve nimet olarak kabul eder, öper başımıza koyar, Rabb-i Rahîmimiz’e hamd ü sena ederiz.** Rabbimiz bizleri, sırat-ı müstakime hidayet ve onda sabit kadem eylesin.